

Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

2021

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

ÖNSÖZ

İleri teknoloji gerektiren ve sınır tanımaz özelliğe sahip havacılık endüstrisinde Türkiye, uluslararası havacılık gelişmelerini yakından takip etmek ve çağın gereklerini yerine getirmek için çeşitli uluslararası teşkilatlara üye durumdadır. Uluslararası sivil havacılığın temelini oluşturan "Uluslararası Sivil Havacılık Anlaşması – Şikago (Chicago) Sözleşmesi"ne Türkiye 1945 yılında taraf olmuş ve Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı (ICAO) kurucu üyeleri arasında yer almıştır. Ayrıca, Avrupa bölgesinde; Avrupa Sivil Havacılık Konferansı (ECAC) 'na da 1956 yılında kurucu üye olan Türkiye, Avrupa Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı (EUROCONTROL)' na da 1989 yılından beri üye durumdadır. Bunların dışında bölgesel düzeyde çeşitli organizasyonlara da üye konumuyla, sivil havacılık faaliyetleri ulusal ve uluslararası mevzuata uygun olarak sürdürülmektedir.

5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanun ile onaylanmış olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması'nın 19 numaralı Eki'ne (ICAO Annex 19) göre hizmet sağlayıcıların bir emniyet yönetim sistemi kurması gerekliliğine paralel olarak; üye ülkelerin, bir Devlet Emniyet Programı oluşturmak ve yürütmek yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bu program, devletin, sivil havacılık emniyetiyle ilişkili kurum ve kuruluşlarının; havacılık emniyetinin yönetilmesi ile ilgili belirli faaliyetleri yerine getirmesini ve bu kurum/kuruluşların görev ve sorumlulukları ile birbirleri arasındaki ilişkilerinin düzenlenmesini sağlayacaktır.

Emniyet gözetim sistemi ile Devlet Emniyet Programı, emniyet amaçları bakımından yakın bir şekilde bağlantılıdır. Devlet emniyet gözetimi sisteminin kritik unsurları, Devlet Emniyet Programının temelini teşkil eder. ICAO Ek-19, bir üye Devletin havacılık emniyet yönetimi konusundaki sorumluluklarına ilişkin gereklilikleri içermektedir. Bu gereklilikler Devlet içerisinde havacılık emniyetinin bütüncül bir yaklaşımla yönetilebilmesini de kapsamaktadır.

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı ve Emniyet Gözetim faaliyetleri birbirine bağlı olup, her ikisi de emniyet hedeflerinin gerçekleşmesini amaçlamaktadır.

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı, Genel Müdürlük tarafından hazırlanır. Hazırlanan bu program Ulaştırma ve Altyapı Bakanı tarafından onaylanır ve yürütülür. Uluslararası Sivil Havacılık Anlaşmasında yer alan arama ve kurtarma, havacılık haritaları, hava aracı telsiz sistemi ruhsatları, havacılık meteorolojisi hizmetleri, tehlikeli maddelerin havayolu ile taşınması ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli koordinasyon, Genel Müdürlük ile ilgili kurum ve kuruluşlar arasında imzalanacak protokoller ile sağlanır.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK EMNİYET PROGRAMI REVİZYON KAYIT SAYFASI.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TANIMLAR VE KISALTMALAR	iv
BÖLÜM 1 TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI	1
1.1. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı.....	2
1.1.1. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı'ndan Sorumlu Organizasyon.....	2
1.1.2. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı'nın Yasal Dayanağı.....	2
1.1.3. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı ile İlişkili Kurum/Kuruluşlar	3
1.1.4. Dokümanın Kontrolü	4
1.2. Sivil Havacılık Emniyet Gözetim Sistemi.....	5
BÖLÜM 2 DEVLET EMNİYET POLİTİKASI, AMAÇLARI VE KAYNAKLARI.....	6
2.1. Birincil Havacılık Mevzuatı	6
2.2. Spesifik işletme kuralları.....	6
2.3. Devlet Sistemi ve İşlevleri.....	7
2.3.1. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı İşlevleri ve Faaliyetleri.....	7
2.3.2. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Politikası ve Emniyet Amaçları.....	7
2.3.3. Ulusal Havacılık Emniyet Planı (NASP)	8
2.4. Kalifiye Teknik Personel.....	8
2.5. Teknik Rehber, Araçlar ve Emniyet Bakımından Kritik Bilgilerin Sağlanması.....	8
BÖLÜM 3 DEVLET EMNİYET RİSK YÖNETİMİ.....	9
3.1. Lisanslandırma, Sertifikasyon, Yetkilendirme ve/veya Onaylama Yükümlülükleri	9
3.2. Emniyet Yönetim Sistemi Yükümlülükleri.....	9
3.2.1 Hizmet Sağlayıcılar İçin Emniyet Yönetim Sistemi Süreci	9
3.3. Bağımsız Kaza Araştırma ve İnceleme Süreci.....	10
3.4. Tehlike Tanımlama ve Emniyet Risk Değerlendirme Süreci	10
3.5. Emniyet Sorunlarının Çözümüne Kavuşturulması.....	10
3.6. Yaptırım Politikası.....	10
3.7. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı Kütüphanesi ve Dokümantasyonu	11
BÖLÜM 4 DEVLET EMNİYET GÜVENCESİ.....	12
4.1. Gözetim Yükümlülükleri.....	12
4.2. Daha Büyük Öneme veya Gereksinime Sahip Alanların Denetiminin Emniyet Verileri Temelinde Hedeflenmesi	12
4.3. Hizmet Sağlayıcıların Emniyet Performansı Hakkında Uzlaşma.....	12
4.4. Devletin Emniyet Performansı.....	12
4.5. Zorunlu ve Gönüllü Olay Raporlama Sistemleri.....	13
4.6. Değişiklik Yönetimi.....	13
BÖLÜM 5 DEVLET TARAFINDAN EMNİYETİN TEŞVİK EDİLMESİ.....	14
5.1. Emniyetle İlgili Bilgilerin Devlet İçerisinde İletilmesi.....	14
5.2. Emniyetle İlgili Bilgilerin Hizmet Sağlayıcılar Tarafından İletilmesi.....	14
EK 1 TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET POLİTİKASI	15

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

TANIMLAR VE KISALTMALAR

Bu programda yer alan;

ALoS (Acceptable Level of Safety): Kabul edilebilir emniyet seviyesini,

Bakan: Ulaştırma ve Altyapı Bakanını,

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı: Havacılık emniyetinin Devlet tarafından yönetilmesi için kurulan emniyet yönetim sistemini,

Emniyet: Kabul edilemez risk hasarının giderilmesi amacıyla gerekli önlemlerin alınmasını,

Emniyet güvencesi: Sivil havacılık alanında; kabul edilebilir veya tolere edilebilir emniyet düzeyine ulaşabilmek için bir ürün, hizmet, organizasyon ya da sisteme yeterli güveni sağlayacak tüm planlı ve sistematik faaliyetleri,

Emniyet kültürü: Temel öğeler olarak öğrenmenin, bilgilenmenin, raporlamanın teşvik edilmesinin, uyumlu ve adil olunmasının operasyonel emniyeti sağlayacağını ve geliştireceğini kabul eden davranış biçimini,

Emniyet politikası: Kabul edilebilir veya tolere edilebilir emniyetin başarılması için bir organizasyonun temel yaklaşımının ifadesini,

Emniyet risk yönetimi: Risklerin tanımlanarak, analizlerin yapılması, bertaraf edilmesi veya kabul edilebilir bir seviyeye getirilmesini sağlayan yönetim sistemini,

Emniyet teşviki: Organizasyon içerisinde gerekli eğitim ve öğretim desteği ile etkin iletişim kanalları vasıtasıyla tüm personelin emniyet yönetim sistemine katılımını artırıcı metotları,

Emniyet yönetim sistemi: Sivil havacılık alanında kabul edilebilir veya tolere edilebilir emniyetin sağlanması amacıyla organizasyon tarafından yerine getirilen, emniyet yönetim faaliyetleri olarak tanımlanan sistematik ve kesin yaklaşımı,

EASA: Avrupa Havacılık Emniyeti Ajansı'nı,

EUROCONTROL: Avrupa Hava Seyrüsefer Emniyeti Teşkilatı'nı,

Genel Müdür: Sivil Havacılık Genel Müdürü'nü,

Genel Müdürlük: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü'nü,

Hizmet Sağlayıcı: 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'na göre yetkilendirilen; hava seyrüsefer hizmet sağlayıcıları, havaalanı işletmecileri, terminal işletmecileri, hava

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

taşıyıcılarına en az yolcu trafik, yük kontrol ve haberleşme ile ramp hizmeti veren yer hizmetleri kuruluşları, ikram üretim ve servis hizmeti veren yer hizmetleri kuruluşları, hava araçlarına hizmet veren akaryakıt kuruluşları, ticari hava taşıma işletmeleri, onaylı eğitim organizasyonları, onaylı bakım kuruluşları ve onaylı havacılık tıp merkezlerini,

ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nü,

Risk: İnsanların, donanımın ya da yapıların zarar görmesi, kaynakların kaybedilmesine neden olma ya da daha önceden tanımlanmış bir işlevin yerine getirilmesini engelleme ihtimalinin olasılık ve etki derecesi olarak ölçülmesini,

SMS: Emniyet yönetim sistemini,

SSP: Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programını,

Şikago Sözleşmesi: 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Şikago'da 7 Aralık 1944 tarihinde Akit ve İmza Edilmiş Olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasını,

Şikago Sözleşmesi Ekleri: Şikago Sözleşmesi'nin 54 üncü maddesi uyarınca ICAO Konseyi tarafından kabul edilen Standartlar ve Tavsiye Edilen Uygulamaları İçeren ve Sözleşmeye Ek olarak yayımlanan belgeleri,

Tehlike: İnsanların, donanımın ya da yapıların zarar görmesi, kaynakların kaybedilmesine neden olma ya da daha önceden tanımlanmış bir işlevin yerine getirilmesini engelleme potansiyeline sahip durum, nesne ya da faaliyeti,

Ulusal Havacılık Emniyet Planı: Genel Müdürlük tarafından, ICAO Küresel Havacılık Emniyeti Planı (GASP, Doc 10004) hedefleri doğrultusunda hazırlanan ulusal düzeydeki emniyet planını içeren dokümanı, ifade eder.

Bu programda yer almayan tanımlar için, ICAO Ek 19 ve ICAO Doküman 9859'un son revizyonunda; bunlarda da olmaması halinde ilgili ulusal mevzuat hükümlerinde ve Türkiye'nin üyesi bulunduğu uluslararası sivil havacılık kuruluşları tarafından yayımlanan diğer dokümanlarda belirtilen tanımlar esas alınır.

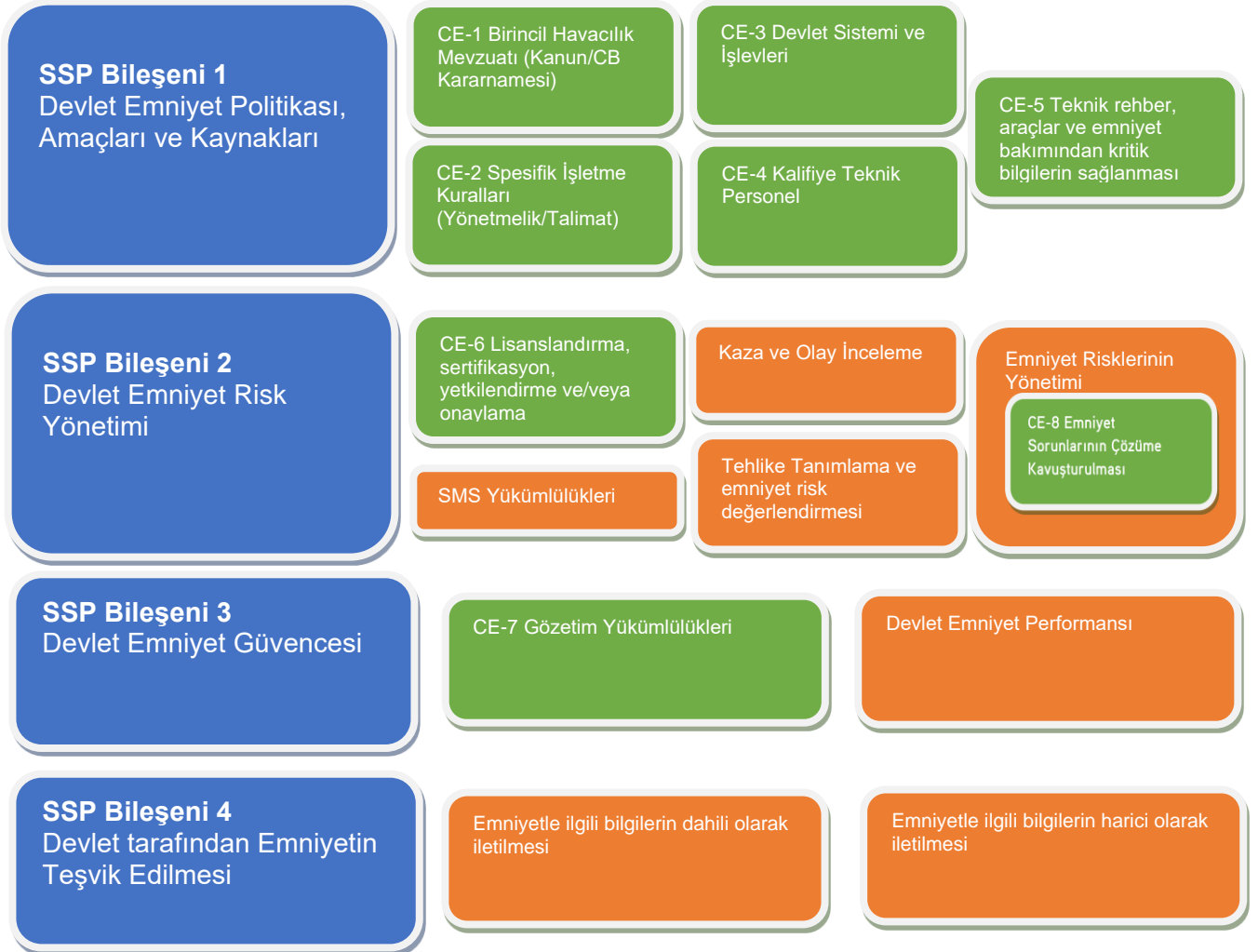
TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

BÖLÜM 1

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

ICAO Ek-19, bir üye Devletin havacılık emniyet yönetimi konusundaki sorumluluklarına ilişkin gereklilikleri içermektedir. Bu gereklilikler Devlet içerisinde havacılık emniyetinin bütüncül bir yaklaşımla yönetilebilmesini de kapsamaktadır.

Türkiye Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı ve Devlet Emniyet Gözetimi birbirine bağlı olup, her ikisi de emniyet hedeflerinin gerçekleşmesini amaçlar ve aşağıdaki bileşenlerden oluşur:

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

1.1. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı; havacılık emniyetinin Devlet tarafından yönetilmesi için, Devlet içerisinde bir Emniyet Yönetim Sisteminin oluşturulması, geliştirilmesi ve uygulanmasıdır.

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı, devlet içindeki sivil havacılık işlevlerinin tüm unsurlarından sorumlu çok sayıda kurum/kuruluş arasında gerekli koordinasyonu sağlar.

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programının amacı,

- Devletin, destekleyici nitelikte etkin bir mevzuat çerçevesine sahip olmasının sağlanması,
- Havacılık emniyeti ile ilişkili kurum ve kuruluşları arasında Emniyet Risk Yönetimi (SRM) ve Emniyet Güvencesinin koordinasyonunun ve sinerjisinin sağlanması,
- Havacılık hizmet sağlayıcılarının; Emniyet Yönetimi Sistemini (SMS) etkin uygulamasının desteklenmesi,
- Havacılık sektörünün emniyet performansının izlenmesinin ve ölçülmesinin kolaylaştırılması ve
- Devletin genel emniyet performansının muhafaza edilmesi ve/veya sürekli olarak iyileştirilmesidir.

Genel Müdürlük tarafından; havacılık faaliyetlerinin karmaşıklığına ve büyüklüğüne, türüne ve karşılaşılabilecekleri tehlikelere, risklere ve organizasyonlarının ölçeğine uygun şekilde oluşturulan Sivil Havacılık Devlet Emniyet programı, ICAO Ek-19'a göre aşağıda tanımlanan dört ana bileşeni içerir:

- Devletin Emniyet Politikası ve Amaçları
- Devletin Emniyet Risk Yönetimi
- Devlet Tarafından Emniyetin Güvence Altına Alınması
- Devlet Tarafından Emniyetin Teşvik Edilmesi

1.1.1. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı'ndan Sorumlu Organizasyon

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı, Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanır. Hazırlanan bu program Bakan tarafından onaylanır ve yürütülür.

1.1.2. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı'nın Yasal Dayanağı

Sivil Havacılık Emniyetinin daha yüksek seviyeye çıkarılabilmesi için Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatı (ICAO) tarafından emniyet yönetim ilkeleri oluşturulmuştur. Bu ilkeler,

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

hizmet sağlayıcılarda Emniyet Yönetim Sistemi (SMS) uygulamaları ile üye Devletlerce uygulanacak Devlet Emniyet Programı çevresinde şekillenmiştir.

ICAO üyesi ülkeler tarafından uygulanmak üzere Ek-1 (Personel Lisanslandırma), Ek-6 (Uçuş Operasyonları), Ek-8 (Uçuşa elverişlilik), Ek-11 (Hava Trafik Hizmetleri), Ek-13 (Hava aracı Kaza ve Olay Araştırma) ve Ek-14 (Havaalanları) dokümanlarında 2006 yılı Kasım ayından itibaren emniyet yönetimi ile ilgili düzenlemelerle sorumluluklar belirlenmiştir. Hizmet sağlayıcılardaki emniyet yönetim sisteminin bir tamamlayıcısı olarak üye Devletler tarafından bir Devlet Emniyet Programı'nın oluşturulması ve yürütülmesi de ilave bir zorunluluk olarak yayımlanmıştır. Şikago Konvansiyonu Eklerinde yer alan tüm Emniyet Yönetim Sistemi gereklilikleri tek bir doküman altında toplanmış ve Emniyet Yönetimi isimli ICAO Ek-19'un ilk baskısı 2013 yılı Kasım ayında yürürlüğe girmiştir.

26 Aralık 2019 tarih ve 30990 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 55 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre; 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanun ile onaylanmış olan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması'nın 19 numaralı Eki'ne (ICAO Annex 19) uygun olarak, sivil havacılık alanındaki tüm hizmet sağlayıcıların denetim ve gözetimi hususları dâhil olmak üzere ilgili kurum ve kuruluşlarla koordinasyon konularını kapsayan Türkiye Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı, Genel Müdürlük tarafından hazırlanır. Hazırlanan bu program Bakan tarafından onaylanır ve yürütülür. Uluslararası Sivil Havacılık Anlaşmasında yer alan arama ve kurtarma, havacılık haritaları, hava aracı telsiz sistemi ruhsatları, havacılık meteorolojisi hizmetleri, tehlikeli maddelerin havayolu ile taşınması ile ilgili yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli koordinasyon, Genel Müdürlük ve ilgili kurum ve kuruluşlar arasında imzalanacak protokoller ile sağlanır.

1.1.3. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı ile İlişkili Kurum/Kuruluşlar

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı; Devletin, sivil havacılık emniyetiyle ilişkili kurum ve kuruluşlarının, havacılık emniyetinin yönetilmesi ile ilgili belirli faaliyetleri yerine getirmesini sağlar. Bu kurum ve kuruluşların havacılık emniyetiyle ilgili görevlerini, sorumluluklarını ve birbirleriyle ilişkilerini belirler.

1.1.3.1. Türkiye Sivil Havacılık Devlet Emniyet Kurulu

Devlet tarafından; kaza inceleme ve askeri havacılık otoriteleri de dâhil olmak üzere, Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programının uygulanmasına ve sürdürülmesine ilişkin sorumluluklara sahip olan ve/veya etkilenen havacılık emniyeti ile ilgili kurum ve kuruluşların etkin bir şekilde temsil edileceği bir Sivil Havacılık Devlet Emniyet Kurulu oluşturulur.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Kurulu, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ya da yetkilendireceği temsilcisi başkanlığında, aşağıda listelenen kurum ve kuruluşların üst düzey temsilcilerinden oluşur:

- Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
- Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığı
- Millî Savunma Bakanlığı
 - Genelkurmay Başkanlığı
 - Hava Kuvvetleri Komutanlığı
 - Harita Genel Müdürlüğü
- Meteoroloji Genel Müdürlüğü
- Denizcilik Genel Müdürlüğü -Ana Arama- Kurtarma Koordinasyon Merkezi
- Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürlüğü
- Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu
- Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü
- İçişleri Bakanlığı
 - Jandarmanın Genel Komutanlığı
 - Sahil Güvenlik Komutanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Savunma Sanayii Başkanlığı

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Kurulu, iyi iletişimi kolaylaştıracak, mükerrer çalışmayı ve çatışan politikaları önleyecek ve Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programının etkili ve verimli bir şekilde uygulanmasını sağlayacak şekilde oluşturulur.

1.1.3.2. Devlet Emniyet Programı Teknik Uzmanlar Kurulu

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı'nın idamesi ve yürütülmesini sağlamak, sivil havacılık emniyeti alanında standart ve tavsiye edilen uygulamaları oluşturmak ve emniyet hedefleri, ulusal sivil havacılık planı hazırlanmasında kurumlar arası koordinasyonun alt düzeyde sağlanması amacıyla Devlet Emniyet Programı Teknik Uzmanlar Kurulu oluşturulur.

Bu kurulun toplanma ve çalışma esasları Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir.

1.1.4. Dokümanın Kontrolü

Bu doküman Ulaştırma ve Altyapı Bakanı tarafından onaylanır.

Dokümanın hazırlanması, güncellenmesi ve yönetimi Genel Müdürlük sorumluluğundadır.

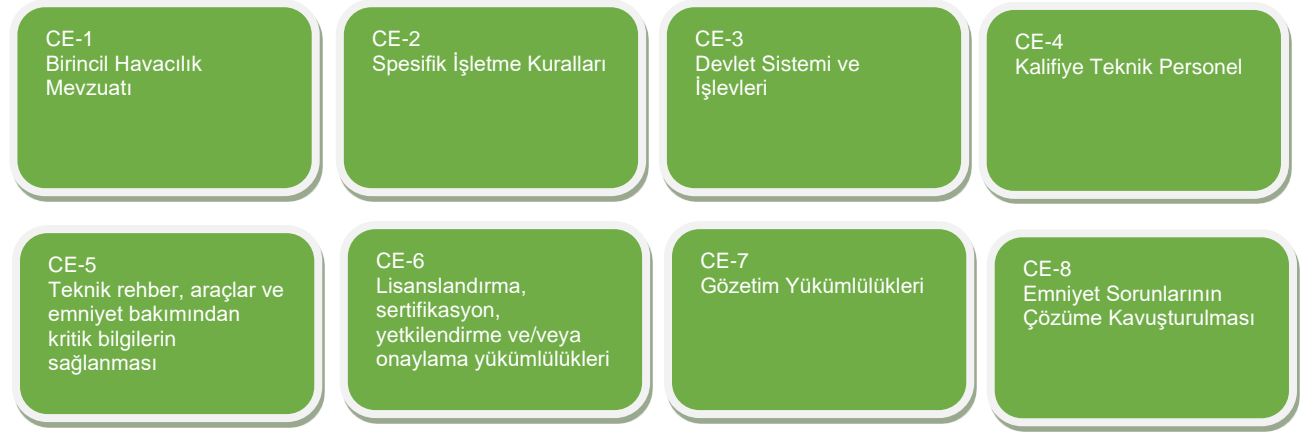

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı ile ilgili uluslararası ve/veya ulusal mevzuatta bir değişiklik olması durumunda bu doküman Genel Müdürlük tarafından revize edilir ve revizyon kayıt sayfasına kaydedilir.

1.2. Sivil Havacılık Emniyet Gözetim Sistemi

Sivil Havacılık Emniyet Gözetim Sisteminin kritik elemanları (CE), Sivil Havacılık Emniyet Programının temelini oluşturur.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

BÖLÜM 2

DEVLET EMNİYET PROGRAMI BİRİNCİ BİLEŞENİ: DEVLET EMNİYET POLİTİKASI, AMAÇLARI VE KAYNAKLARI

Devlet Emniyet Programının birinci bileşeni, emniyetin Devlet tarafından; kendi havacılık sistemi genelinde nasıl yönetileceğini tanımlar ve aşağıdaki bileşenlerden oluşur:

- Birincil havacılık mevzuatı,
- Spesifik işletme kuralları
- Devlet sistemi ve işlevleri
- Kalifiye teknik personel ve
- Teknik rehber, araçlar ve emniyet bakımından kritik bilgilerin sağlanması.

2.1. Birincil Havacılık Mevzuatı

Genel Müdürlük, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'na bağlı, kamu tüzel kişiliğini haiz, özel bütçeli bir kuruluştur. 2005 yılında Genel Müdürlük 5431 Sayılı Kanun ile özel bütçeli bir kurum haline gelmiş ve yeniden yapılandırılarak mevcut yönetim yapısına kavuşmuş, daha sonra 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin yayımlanması ile 5431 sayılı Teşkilat Kanunu yürürlükten kaldırılmış ve bugünkü yasal konumuna ulaşmıştır.

SHGM, yönetim yapısına ve hiyerarşik işleyişine uygun olarak temel mevzuat hükümleri ve diğer ulusal ve uluslararası sivil havacılık kanunları, yönetmelik, genelge, yönerge, talimat ve direktifleri çerçevesinde faaliyet göstermektedir.

Türk Sivil Havacılık faaliyetleri; 2920 Sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu ile 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve bu kapsamda yayımlanmış olan idari ve teknik yönetmelikler ile havacılık talimatları çerçevesinde yürütülmektedir.

2.2. Spesifik işletme kuralları

Devlet, birincil havacılık mevzuatı kapsamında ve ICAO gerekliliklerine uyumlu olacak şekilde, standart operasyonel prosedürler, ürünler, hizmetler, ekipman ve altyapıya yönelik düzenlemeleri yapmakla yükümlüdür.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

2.3. Devlet Sistemi ve İşlevleri

2.3.1. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı İşlevleri ve Faaliyetleri

ICAO Ek 19'a uygun olarak; havacılık hizmet sağlayıcıları tarafından kurulan ve uygulanan Emniyet Yönetim Sisteminin (SMS) kabulüne ve etkin olarak izlenmesine olanak verecek insan kaynağı ve organizasyon yapısı oluşturulur.

Ayrıca, Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı sorumluluklarının, işlevlerinin ve faaliyetlerinin tümünün; her bir ICAO Ek 19 gerekliliğinin karşılanmasına yönelik olarak, havacılık emniyetini ilgilendiren tüm kurum ve kuruluşlar tarafından anlaşılması sağlanır; muğlaklığın önlenmesi için her bir havacılık alanındaki tüm paydaş kurumların Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programının uygulanmasına ilişkin yükümlülükleri ve işlevleri belgelenir.

Devlet tarafından tüm personelin ulusal seviyede Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programının uygulanmasına yönelik aynı anlayışa sahip olması sağlanır.

2.3.2. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Politikası ve Emniyet Amaçları

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programının etkin bir şekilde uygulanması, üst yönetiminin taahhüdünü ve tüm seviyelerdeki personelin desteğini gerektirir.

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Politikası ve amaçları periyodik olarak gözden geçirilir.

2.3.2.1. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Politikası

Sivil Havacılık Devlet Emniyet Politikası, EK-1'de yer almakta olup, emniyet amaçlarını ve hedeflerini açıklayan resmî belgedir. Üst yönetimin emniyete ve pozitif emniyet kültürünün teşvik edilmesine yönelik tutumunu yansıtır.

Devletin havacılık emniyeti ile ilgili tüm kurum ve kuruluşları ile havacılık hizmet sağlayıcılarının tüm seviyelerinde anlaşılması, uygulanması ve dikkate alınması için gerekli koşulların oluşturulmasına olanak sağlar.

Emniyet politikası, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı tarafından onaylanır.

2.3.2.2. Devlet Emniyet Amaçları

Emniyet amaçları, havacılık emniyeti ile ilgili tüm kurum ve kuruluşlara yönlendirme sağlayan kısa ve öz, üst seviye beyanlardır. Devletin havacılık emniyetine ilişkin önceliklerini temsil eder ve Devletin kaynaklarının havacılık emniyetine tahsis edilmesine ve yönlendirilmesine yönelik bir model sunarlar.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

Emniyet amaçları, söz konusu Devletin Emniyet Performansı Göstergelerinin ve Emniyet Performansı Hedeflerinin tanımlanmasını ve akabinde, kabul edilebilir emniyet performansı seviyesinin (ALoSP) oluşturulmasını destekler.

Emniyet amaçlarına ulaşılmasına yönelik ilerleme ve bu amaçların sürekli yerindeliği periyodik olarak gözden geçirilir.

2.3.3. Ulusal Havacılık Emniyet Planı (NASP)

Genel Müdürlük tarafından, ICAO Küresel Havacılık Emniyeti Planının (GASP, Doc 10004) hedefleri doğrultusunda ulusal havacılık emniyeti planı oluşturulur ve uygulanması sağlanır. Ulusal Havacılık Emniyet Planı 5 yıllık süreler için yayınlanır ve Bakan tarafından onaylanır.

Uluslararası mevzuat ve uygulamalarda meydana gelen değişikliklere daha hızlı bir şekilde adapte olunabilmesi amacıyla ve/veya acil uygulanması gereken havacılık emniyeti ile ilgili kararlar alınması gereken durumlarda; Ulusal Havacılık Emniyet Planı'nda 5 yıl beklenmeden Genel Müdürlük tarafından değişiklik yapılması kararı alınabilir.

2.4. Kalifiye Teknik Personel

Genel Müdürlük, havacılık emniyeti ile ilgili işleri icra eden teknik personelin; asgari yeterlilik şartlarını belirler ve söz konusu personelin yeterliliklerini istenen düzeyde sürdürülebilmesi için eğitim gerekliliklerini oluşturur.

Sivil Havacılık Emniyet Programı ile ilgili görevlerde bulunan personele yönelik; emniyet yönetimi eğitim programları, kamu kurum ve kuruluşları arasında, uygun görüldüğü şekilde, koordine edilir.

2.5. Teknik Rehber, Araçlar ve Emniyet Bakımından Kritik Bilgilerin Sağlanması

Genel Müdürlük; emniyet gözetimi işlevlerini yerine getirebilmelerini teminen, teknik personele; uygun kolaylıkların yanı sıra güncel teknik kılavuz materyal ve prosedürleri, emniyet bakımından kritik bilgileri, araçları ve teçhizatları ve ulaşım araçlarını sağlar.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

BÖLÜM 3

DEVLET EMNİYET PROGRAMI İKİNCİ BİLEŞENİ: DEVLET EMNİYET RİSK YÖNETİMİ

Devlet; emniyet risk yönetimi kapsamında, hizmet sağlayıcıların Emniyet Riski Yönetiminin kabul edilebilir olup olmadığının tespit edilmesine yönelik yöntemler tesis eder; hizmet sağlayıcısının Emniyet Yönetimi Sistemini (SMS) düzenli olarak gözden geçirir ve etkin olduğundan emin olur.

3.1. Lisanslandırma, Sertifikasyon, Yetkilendirme ve/veya Onaylama Yükümlülükleri

Devlet; bir havacılık faaliyeti ifa eden personelin ve kuruluşun, ilgili havacılık faaliyetini gerçekleştirmek için bir lisansın, sertifikanın, yetkilendirmenin ve/veya onayın ayrıcalıklarını tatbik etmesine izin verilmeden önce, belirlenen gereklilikleri karşılamaını sağlamak için prosedürler belirler ve uygular.

3.2. Emniyet Yönetim Sistemi Yükümlülükleri

3.2.1 Hizmet Sağlayıcılar İçin Emniyet Yönetim Sistemi Süreci

2920 Sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'na göre yetkilendirilen aşağıdaki işletmeler, bir Emniyet Yönetim Sistemi kurmak ve yürütmekle yükümlüdür:

- a) Hava seyrüsefer hizmet sağlayıcıları
- b) Havaalanı işletmecileri,
- c) Terminal işletmecileri,
- d) Hava taşıyıcılarına en az yolcu trafik, yük kontrol ve haberleşme ile ramp hizmeti veren yer hizmetleri kuruluşları,
- e) İkram üretim ve servis hizmeti veren yer hizmetleri kuruluşları,
- f) Hava araçlarına hizmet veren akaryakıt kuruluşları,
- g) Ticari hava taşıma işletmeleri,
- h) Onaylı eğitim organizasyonları,
- i) Ünite ve devamlılık eğitimleri kapsamında yetkilendirilen hava trafik kontrol eğitim organizasyonları,
- j) Yeterlik ve iş başı eğitimi kapsamında yetkilendirilen ATSEP eğitim organizasyonları,
- k) Onaylı bakım kuruluşları

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

- l) Tasarım ve Üretim Organizasyonları ve
- m) Onaylı havacılık tıp merkezleri.

Hizmet Sağlayıcıların Emniyet Yönetim Sistemi gereklilikleri, Genel Müdürlük tarafından çıkarılan mevzuatla belirlenir.

3.3. Bağımsız Kaza Araştırma ve İnceleme Süreci

Devlet; emniyetin yönetilmesinin teşvik edilmesi amacıyla, tek amacı kazaların önlenmesi olan bağımsız bir kaza inceleme süreci bulunmasını sağlayacak mekanizmaları geliştirir ve oluşturur.

Devlet, kaza ve olay inceleme kurumunun diğer Devlet havacılık örgütlerinden bağımsızlığını korumak için gerekli düzenlemeleri geliştirir.

Ulaşım Emniyeti İnceleme Merkezi Başkanlığı bu amaçla kurulmuş olup görev ve yetkileri 10/07/2018 tarihli ve 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 489/A maddesinde yer almaktadır.

Kaza araştırma ve incelemenin tek amacı benzer kaza veya olayların önlenmesine yönelik olup raporların içeriğinde idari, hukuki ya da cezai sorumluluk tespiti yer almaz.

İncelemeyi yapan görevli uzmanların kaza veya olay yerine erişimi ile delillerin temini kısıtlanamaz.

3.4. Tehlike Tanımlama ve Emniyet Risk Değerlendirme Süreci

Devlet, toplanmış emniyet verilerinden tehlike tanımlanmasını sağlayacak bir prosedür geliştirir ve uygular, tanımlanmış tehlikelere ilişkin emniyet risklerinin değerlendirilmesini sağlar.

3.5. Emniyet Sorunlarının Çözümüne Kavuşturulması

Devlet; tespit edilen emniyet sorunlarının, söz konusu sorunların çözüme kavuşturulması sırasında hizmet sağlayıcıları tarafından alınan önlemler de dahil olmak üzere ilerlemeyi takip eden ve kayıt altına alan bir sistem vasıtasıyla; zamanında çözüme kavuşturulmasını sağlar.

3.6. Yaptırım Politikası

Devlet, hizmet sağlayıcıların belirli emniyet sapmalarını içeren eylemlerin, dahili olarak, hizmet sağlayıcının emniyet yönetimi sistemi (SMS) bağlamı içinde ve ilgili Devlet kurumunu

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

tatmin edecek şekilde ele almasına ve çözmesine izin verilen koşulları ve şartları belirleyen bir yaptırım politikası yayınlar.

3.7. Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı Kütüphanesi ve Dokümantasyonu

Sivil Havacılık Emniyet Programının oluşturulması ve sürdürülmesi ile ilgili gereklilikleri, sorumlulukları ve hesap verme sorumlulukları belgeleyen bir Devlet emniyet kütüphanesi geliştirilir ve oluşturulur.

Devlet, ulusal emniyet mevzuatı çerçevesi, Devlet emniyet politikası ve hedefleri, Sivil Havacılık Emniyet Programı gereklilikleri, Sivil Havacılık Emniyet Programı süreçleri ve prosedürleri, süreçler ve prosedürler için hesap verme sorumlulukları, yetkiler ve Sivil Havacılık Emniyet Programı ile ilgili olarak Devletin kabul edilebilir emniyet seviyesi (ALoS) ile ilgili SSP dokümantasyonunu emniyet kütüphanesinde muhafaza eder ve günceller.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

BÖLÜM 4

DEVLET EMNİYET PROGRAMI ÜÇÜNCÜ BİLEŞENİ: DEVLET EMNİYET GÜVENCESİ

4.1. Gözetim Yükümlülükleri

Devlet; havacılık lisansı, sertifikası, yetkilendirmesi ve/veya onayı sahiplerinin belirlenen gereklilikleri karşılamaya devam etmelerini proaktif olarak sağlamak için, incelemeleri, denetimleri ve izleme faaliyetlerini sürekli olarak tanımlayarak ve planlayarak, dokümante edilen gözetim süreçlerini uygular. Genel Müdürlük, emniyet gözetimi işlevlerini kendisi adına ifa etmesi için belirlenen personelin gözetimini de yapar.

4.2. Daha Büyük Öneme veya Gereksinime Sahip Alanların Denetiminin Emniyet Verileri Temelinde Hedeflenmesi

Tehlikelerin ve emniyet risklerinin analizi temelinde, incelemelerin, denetimlerin ve araştırmaların önceliklerinin belirlenmesi için prosedürler oluşturularak denetim öncelikleri emniyet açısından kritik olarak değerlendirilen alanlara göre belirlenir.

4.3. Hizmet Sağlayıcıların Emniyet Performansı Hakkında Uzlaşma

Devlet, hizmet sağlayıcıların emniyet performansı göstergesi değerleri, emniyet performansı hedef değerleri ve eylem planlarının oluşturulması ile ilgili gereklilikleri belirler.

Her bir hizmet sağlayıcı için, organizasyonun büyüklüğü, operasyonun karmaşıklığına göre emniyet performans göstergelerini tanımlaması ve bunların periyodik olarak izlenmesini sağlar.

4.4. Devletin Emniyet Performansı

Devlet tarafından, kendi Emniyet Programının (SSP) uygulanması vasıtasıyla ulaşılabilecek “kabul edilebilir emniyet performansı seviyesi” (ALoSP) belirlenir.

Devlet; Emniyet Performans Göstergeleri ve Kabul Edilebilir Emniyet Seviyelerini (ALoS) oluşturur, izler ve gerektiğinde revize eder.

Emniyet Performans Göstergeleri ve Emniyet Performans Hedefleri, Devletin emniyet ile ilgili bilgi toplama ve veri kaynakları ile oluşturulur ve oluşturulacak kurullar ile ilgili alt gruplar tarafından düzenli bir şekilde izlenir.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

4.5. Zorunlu ve Gönüllü Olay Raporlama Sistemleri

Uçuş emniyetinin korunması ve artırılması maksadıyla, uçuş emniyetini ilgilendiren kaza, ciddi olay ve olayların hem hizmet sağlayıcılar hem de devlet bünyesinde raporlanması, toplanması, incelenmesi, paylaşılması ve muhafaza edilmesi ile ilgili prosedürler oluşturulur.

Olay raporlayan kişiler, rapor ettiği olay ve kişilerle ilgili olarak sorumlu tutulamaz.

Olayın içeriği ne olursa olsun, raporlayan şahısların isim ve bilgileri gizli tutulur.

Havacılık emniyetini ilgilendiren tüm personel, hava aracını, yolcuları veya herhangi bir kişiyi tehlikeye sokabilecek durumlarda gönüllü raporlama yapılmasının sağlanması amacıyla teşvik edilir. Emniyet verilerinin toplanması ve analizi yapılması esasları belirlenir.

4.6. Değişiklik Yönetimi

Devlet; havacılık sistemini etkileyecek; önemli organizasyonel ve/veya operasyonel değişiklikler olması durumunda; bu değişikliğin, Devlet seviyesindeki havacılık emniyetine etkisinin; proaktif olarak belirlenebilmesini, değerlendirilmesini ve yönetilmesini sağlar.

Herhangi bir değişiklik planlanırken, Devlet tarafından söz konusu değişikliğin mevcut sistem üzerindeki etkisi değerlendirilir, Emniyet Risk Yönetimi süreci kullanılarak ilk defa ortaya çıkan veya değişen emniyet riskleri analiz edilir ve yönetilmesi sağlanır.

Değişikliklerin bildirilmesi, değişiklik yönetiminin etkinliği bakımından esastır. Etkilenen personelin ve etkilenen hizmet sağlayıcısının (hizmet sağlayıcılarının) söz konusu değişiklikten ve söz konusu değişikliğin zamanlamasından ve etkilerinden tümüyle haberdar olması sağlanır.

Değişikliğin yönetimi, değişikliğin niteliğine göre, Sivil Havacılık Devlet Emniyet Kurulu veya Kurulun uygun göreceği paydaş(lar) tarafından gerçekleştirilir.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

BÖLÜM 5

DEVLET EMNİYET PROGRAMI DÖRDÜNCÜ BİLEŞENİ: DEVLET TARAFINDAN EMNİYETİN TEŞVİK EDİLMESİ

5.1. Emniyetle İlgili Bilgilerin Devlet İçerisinde İletilmesi

Devlet, havacılık kuruluşları bünyesinde etkin ve etkili bir emniyet programını teşvik edecek bir kültür oluşturulabilmesini sağlamak amacı ile eğitim gereklilikleri belirler, emniyet bilincinin artırılması yönünde çalışmalar yürütür ve emniyete ilişkin bilgilerin iki yönlü olarak iletilmesini teşvik eder.

5.2. Emniyetle İlgili Bilgilerin Hizmet Sağlayıcılar Tarafından İletilmesi

Devlet, hizmet sağlayıcıları bünyesinde etkin ve etkili bir emniyet yönetimini teşvik edecek bir kurum kültürü oluşturulabilmesini sağlamak amacı ile eğitim gerekliliklerini belirler, emniyet bilincinin artırılması yönünde çalışmalar yürütür ve emniyete ilişkin bilgilerin iki yönlü olarak iletilmesini teşvik eder.

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET PROGRAMI

EK 1

TÜRKİYE SİVİL HAVACILIK DEVLET EMNİYET POLİTİKASI

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, havacılık emniyetinin en üst düzeyde sürdürülmesinin sağlanmasından ve gözetimi altında gerçekleşen tüm havacılık faaliyetlerinin en yüksek emniyet performansı seviyesine ulaşması ile ulusal ve uluslararası gerekliliklere uyumlu olmasını sağlamak için, stratejiler ve süreçler geliştirmek, uygulamak, bunları sürdürmek ve sürekli olarak iyileştirmekten sorumlu olduğunun farkında olarak;

- Havacılık emniyeti ile ilişkili tüm kurum/kuruluşlar içerisinde, emniyetin yönetilmesi ile ilgili konularda gerekli tüm kaynakların sağlanmasını ve tüm personelin sorumluluklarını yerine getirmek için gerekli bilgi, beceri, tecrübe ve eğitime sahip olmasını,
- Hem performans temelli hem de uyuma yönelik denetim ve gözetim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini,
- Paydaşlar arasında etkin bir havacılık emniyeti iletişimi ve iş birliğinin tesis edilmesini;
- Havacılık hizmet sağlayıcılarında Emniyet Yönetim Sisteminin uygulanmasını,
- Emniyet verilerinin toplanması, analiz edilmesi ve korunması için etkin bir emniyet veri toplama sistemi kurulmasını,
- İnsanların emniyetle ilgili önemli bilgileri raporlaması için teşvik edilmelerini ve Devlet ile hizmet sağlayıcılar arasında sürekli bir emniyet verisi akışı ve alışverişi olmasını sağlayacak süreçlerin oluşturulmasını,
- Havacılık sistemi üzerindeki etkisini en aza indirmek için; mevcut veya öngörülebilir risklerin tanımlanması ve yönetilebilmesi için süreçler oluşturulmasını,
- Devlet emniyet performans ölçümünün gerçekçi emniyet performans göstergeleri ve emniyet hedeflerine göre yapılmasını,
- Sivil Havacılık Devlet Emniyet Programı veya Emniyet Yönetim Sistemi kapsamında elde edilen hiçbir verinin/bilginin, ağır ihmal veya kasıtlı suiistimal/yasa dışı eylem durumları dışında, bir yaptırım eyleminin temeli olarak kullanılmamasını sağlayacak yöntemler geliştirilmesini,
- Pozitif emniyet kültürünün teşvik edilmesini,
- Bu politikanın, Devletin sivil havacılık emniyetiyle ilgili faaliyetlerde yer alan tüm personel tarafından anlaşılacak şekilde uygulanmasını ve dikkate alınmasını, ayrıca, mevcut durumu yansıtmamasını teminen düzenli olarak gözden geçirilmesini,

sağlayacağını taahhüt eder.